

УДК 81'25:81'367.625:81'322:004.8
DOI <https://doi.org/10.32782/modernph-2026.5.19>

КОРПУСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖМОВНОЇ НОМІНАЛІЗАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ АВТОРСЬКИХ КОЛОНОК (НА МАТЕРІАЛІ GOOGLE TRANSLATE ТА CHATGPT)

Іваницька Наталя Борисівна,

доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету
ORCID ID: 0000-0002-9925-1285

Іваницька Ніна Лаврентіївна,

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української мови
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID ID: 0000-0001-8111-3645

У статті досліджено явище міжмовної номіналізації особових і неособових дієслів англійської мови в українському перекладі авторських колонок, виконаному системою нейронного машинного перекладу (НМП) Google Translate та генеративною великою мовною моделлю (ВВМ) ChatGPT. Метою дослідження є виявлення закономірностей міжмовної номіналізації та порівняння стратегій трансформації дієслів у номінативні форми різними системами машинного перекладу (МП) з використанням паралельних корпусів та корпусних технологій як інструментів аналізу. Дослідження проведено на власноруч укладеному паралельному англо-українському корпусі, який містив вихідний текст та два цільові переклади, що дало змогу порівняти стратегії різних систем МП. Загальний обсяг корпусу становить понад 17 800 токенів в оригіналі та понад 16–18 000 токенів у перекладах. Для аналізу застосовано платформу Sketch Engine, що забезпечило автоматизовану екстракцію особових і неособових дієслів, ідентифікацію випадків номіналізації, а також підрахунок абсолютної та відносної частоти трансформацій і коефіцієнта номіналізації. Статистичний аналіз показав, що Google Translate використав трансформацію номіналізації у 9,1% випадків перекладу особових і 18,04% неособових дієслів, тоді як ChatGPT – 3,8% та 7,52% відповідно. Відносна частота на 10 000 токенів також вища для Google Translate (31,09 та 124,35) порівняно з ChatGPT (14,22 та 56,28). Це дає підстави припустити, що Google Translate частіше застосовує номіналізаційні трансформації, що призводить до деагентивізації та часткового згортання предикації. Водночас ChatGPT зберігає дієслівну предикативність і жанрову динаміку колонок, демонструючи більшу контекстуальну та стилістичну адекватність перекладу. Отримані результати довели ефективність корпусного аналізу як інструменту кількісного дослідження міжмовних граматичних трансформацій, що дає змогу системно оцінювати трансформаційні процеси в перекладах та виявляти специфічні закономірності для різних систем МП. Отримані дані підтверджують, що граматична організація тексту є носієм дискурсивних стратегій і визначає тон, стиль та авторську присутність у перекладі. Перспектива подальших досліджень пов'язана з оптимізацією постредагування МП із метою збереження авторської експресивності та жанрової автентичності, розробленням рекомендацій щодо балансу між граматичною точністю та стилістичною адекватністю перекладу.

Ключові слова: міжмовна номіналізація, особові та неособові дієслова, машинний переклад, Google Translate, ChatGPT, паралельний корпус, корпусний аналіз, авторські колонки, жанр колумністики.

Ivanytska Natalia, Ivanytska Nina. A corpus-based analysis of interlingual nominalization in the translation of opinion columns: evidence from Google Translate and ChatGPT

This article investigates the phenomenon of interlingual nominalization of finite and non-finite verbs in English-Ukrainian translation of opinion columns performed by the neural machine translation system

© Іваницька Н. Б., Іваницька Н. Л., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Google Translate and the generative large language model ChatGPT. The study aims to identify patterns of interlingual nominalization and to compare strategies for transforming verbs into nominal forms across different machine translation systems, using parallel corpora and corpus-based technologies as analytical tools. The research was conducted on a manually compiled parallel English-Ukrainian corpus comprising the source text and two target translations, enabling a direct comparison of the strategies employed by the two translation systems. The corpus comprises over 17,800 tokens in the source text and over 16–18,000 tokens in the translations. For analysis, the Sketch Engine platform was employed, enabling automated extraction of finite and non-finite verbs, identification of nominalisation instances, and calculation of absolute and relative frequencies, as well as nominalisation coefficients. Statistical analysis revealed that Google Translate applied nominalization to 9.1% of finite verbs and 18.04% of non-finite verbs, whereas ChatGPT produced 3.8% and 7.52% respectively. Relative frequencies per 10,000 tokens were also higher for Google Translate (31.09 and 124.35) compared with ChatGPT (14.22 and 56.28). These results suggest that Google Translate more frequently employs nominalisation, leading to de-agentivation and a partial reduction of predication. In contrast, ChatGPT preserves verbal predicativity and the genre-specific dynamics of the columns, demonstrating greater contextual and stylistic adequacy of translation. The findings demonstrate the effectiveness of corpus-based analysis as a tool for quantitative investigation of interlingual grammatical transformations, allowing systematic evaluation of translational processes and identification of patterns specific to different machine translation systems. The data also confirm that grammatical organization functions as a carrier of discursive strategies, shaping tone, style, and authorial presence in translation. Further research perspectives include optimizing post-editing of machine translation outputs to preserve authorial expressiveness and genre authenticity, and developing guidelines to balance grammatical accuracy with stylistic adequacy.

Key words: *interlingual nominalization, finite and non-finite verbs, machine translation, Google Translate, ChatGPT, parallel corpus, corpus-based analysis, opinion columns, journalistic genre.*

Вступ. Сучасна лінгвістика та перекладознавство зазнають суттєвого розширення наукових горизонтів і активної інтеграції різнопарадигмальних підходів, що, однак, супроводжується нерівномірним розподілом дослідницької уваги між окремими аспектами мовленнєвої діяльності. Значна частина наукових праць зосереджена на встановленні комунікативно-прагматичних стратегій, когнітивних механізмів, лінгвокультурологічних проблемах, тоді як граматичні аспекти мови залишаються на периферії дослідницької уваги. Водночас граматична система мови, будучи її структурним осердям, відіграє ключову роль у формуванні смислу та забезпеченні як внутрішньомовної упорядкованості, так і міжмовної відповідності. Як слушно зауважує А.П. Загнітко, «граматика становить найбільш викристалізований і відшліфований компонент національної мови, ядро останньої» [1, с. 4]. Усвідомлення цього аспекту зумовлює необхідність залучення сучасних лінгвістичних підходів до аналізу міжмовних граматичних кореляцій із подальшою їх інтерпретацією.

Доведено, що зіставлення граматичних систем різних мов відкриває можливості для виявлення закономірностей міжмовної трансформації мовних одиниць і встановлення параметрів перекладацької адекватності,

зокрема в аспекті відтворення предикативних і прагматичних характеристик висловлення. [2]. В умовах поширення нейронних систем машинного перекладу (НМП) [4; 5] питання граматичної співвіднесеності вихідної та цільової мов набувають нової актуальності, оскільки автоматизоване опрацювання тексту зумовлює специфічні граматичні зсуви, які не завжди корелюють із традиційними перекладацькими рішеннями. Варто зазначити, що сучасні НМП демонструють суттєвий прогрес як у плані лексичної точності, так і в аспекті загальної зв'язності та легкочитності тексту перекладу [5]. Порівняно з попередніми статистичними й правилорієнтованими підходами НМП здатний відтворювати складні синтаксичні структури, адекватно моделювати міжфразові зв'язки та забезпечувати прийнятний рівень стилістичної однорідності, що дає змогу розглядати результат автоматизованого перекладу як відносно якісний продукт, придатний для використання в реальних комунікативних практиках [4].

Особливий інтерес під час дослідження англо-українського перекладу становить трансформація дієслівної предикативності як вияв транспозиції, тобто тенденція до заміщення дієслівних одиниць субстантивними конструкціями. Номіналізація, яку в кла-

сичному перекладознавстві кваліфікують як міжмовну трансформацію, у НМП нерідко постає як системний результат алгоритмічного вибору, спрямованого на згортання процесуальних значень та нейтралізацію агентності [6; 7].

Варто коротко зупинитися на тому, що явище транспозиції має усталену традицію у лінгвістичних дослідженнях. Його тлумачать як функційне переосмислення мовної одиниці, за якого форма однієї граматичної категорії реалізується в межах іншої. Формування теорії транспозиції пов'язують із працями Ш. Баллі, Е. Сепіра та Л. Теньєра. Первинно транспозицію осмислювали переважно у внутрішньомовному вимірі [8–11], згодом ці напрацювання стали підґрунтям для її міжмовної та перекладознавчої інтерпретації [12; 13]. Сьогодні в перекладознавчій теорії транспозицію кваліфікують як граматичну перекладацьку трансформацію, що полягає у заміні одиниць однієї частини мови відповідниками іншої частини мови або у зміні їхніх морфологічних характеристик під час перекладу [12, с. 5]. Такий підхід дає змогу описати граматичні зсуви, зумовлені типологічними відмінностями мов.

Зауважимо, що окремі аспекти номіналізації як міжмовної транспозиції вже були предметом авторських досліджень у межах наукового та художнього дискурсів [14; 15] без залучення корпусних інструментів, що обмежувало обсяг емпіричного матеріалу й не давало змоги виявити системні алгоритмічні тенденції у НМП. Водночас, як слушно зауважують М. Дужа-Задорожна та Я. Качур, «багатомовні паралельні корпуси ... є цінними ресурсами та багатофункціональними інструментами для різноманітних застосувань, у тому числі й для машинного перекладу» [16, с. 108]. У теперішніх перекладознавчих працях спостерігаємо активне залучення паралельних корпусів для розв'язання дослідницьких завдань. Так, наприклад, К. Бондаренко та О. Бондаренко описують методіку застосування корпусних технологій для перекладацьких рішень, зокрема аудіовізуального локалізованого перекладу [17]. Додамо також, що раніше проведені авторські дослідження демонструють ефективність корпусного аналізу як сучасного методу системного вивчення перекладів і підтверджують його результативність [18].

Істотною є заувага щодо колумністичного жанру (авторських колонок), на матеріалі якого буде здійснено аналіз номіналізації у нашій праці. Попередні дослідження цього жанру довели його суб'єктивну, оцінну та експресивну природу [19]. У таких текстах дієслово виконує не лише номінативну, а й прагматичну функцію, забезпечуючи персоналізацію висловлення та активну взаємодію з читачем. Імовірно припустити, що під час МП зазначені жанрові параметри можуть зазнавати змін унаслідок надмірної номіналізації, що впливає на інтерпретацію авторської позиції та комунікативного наміру.

Підсумовуючи, актуальність запропонованого дослідження зумовлена потребою осмислення граматичних механізмів англо-українського МП у жанрі колумністики, зокрема в аспекті функціонування номіналізації як чинника зміни предикативної та прагматичної організації тексту. Аналіз цього явища сприятиме поглибленню уявлень про межі жанрової адекватності МП і створить підґрунтя для подальших досліджень якості різних систем МП та його постредагування.

Мета статті – виявлення закономірностей міжмовної номіналізації особових і неособових дієслів англійської мови в жанрі колумністики (авторської колонки) під час перекладу на українську мову за допомогою НМП (Google Translate) та генеративної ВММ (ChatGPT) із використанням паралельних корпусів та корпусних технологій як інструментів аналізу.

Результати. У перекладі авторських колонок явище номіналізації виступає як критичний механізм міжмовної транспозиції, що істотно впливає на дискурсивну організацію тексту. У жанрі колонок, де суб'єктивна оцінка автора та особистий коментар є визначальними ознаками, активні дієслівні конструкції відіграють ключову роль у передачі позиції та стилю. Під час МП ці дієслова можуть перетворюються на субстантивні конструкції, що призводить до згортання предикації та деагентивізації. Як наслідок, текст утрачає частину своєї експресивності та риторичного ефекту, характерного для колонок, а читачеві доводиться реконструювати події та агентність самостійно.

Методика дослідження містила кілька етапів і передбачала формування паралельних корпусів (англійський оригінал та два

українські переклади), морфологічне маркування з виділенням особових/неособових дієслів, ідентифікацію трансформацій та їх паралельне зіставлення за допомогою паралельного конкордансу. Далі здійснювався якісно-кількісний аналіз, результати було інтерпретовано з урахуванням жанрових особливостей колумністики. Далі подаємо детальний опис етапів роботи та результати проведеного комплексного дослідження.

Емпіричну базу роботи становлять три паралельні корпуси, сформовані в інтегрованому середовищі *Sketch Engine*, що забезпечило уніфікацію процедур токенизації, лематизації та морфологічного маркування даних. Референтний корпус оригінальних англомовних текстів (Source Text) охоплює 17 872 токени (15 852 слова, 490 речень), що складаються з авторських колонок британської журналістки Гебі Гінсліфф (Gaby Hinsliff), опублікованих у виданні «The Guardian». Вибір видання обґрунтований його репутацією як «quality rare». Ідіостиль колумністки Гебі Гінсліфф, на нашу думку, позначений високою когнітивною щільністю та активним використанням предикативних структур для вираження авторської позиції. Такий матеріал створив оптимальні умови для перекладознавчого аналізу, оскільки «передбачив» певне навантаження для алгоритмів МП, змушуючи їх адаптувати складний англійський синтаксис до морфологічних норм української мови, зберігаючи жанрову специфіку.

Другий масив даних становить корпус українських відповідників, згенерованих НМП Google Translate (18 336 токенів, 15 107 слів, 551 речення). Вибір цієї системи МП зумовлений її домінуванням на ринку та схвальними відгуками щодо сучасних алгоритмів перекладу. Вартує уваги думка Т. Корольової про те, що найпопулярнішою системою МП сьогодні є Google Neural Machine Translation, яка використовує найсучасніші методи навчання [19, с. 105]. Дійсно, ця система забезпечує загалом високий рівень лексичної точності та зв'язності тексту, демонструючи стійку схильність до згортання предикативних структур і посиленої номіналізації.

Третій масив у нашому паралельному корпусі містить переклад англомовних авторських колонок, виконаний за допомогою ВММ ChatGPT (16 880 токенів, 13 847 слів,

556 речень). Використання цієї системи МП зумовлене її специфічною архітектурою та широким застосуванням для різноманітних, у тому числі й неперекладацьких, завдань [21]. Переклад за допомогою ВММ дає змогу проаналізувати здатність штучного інтелекту нового покоління зберігати жанрову автентичність колумністики та уникати надмірної номіналізації за рахунок вищої контекстуальної гнучкості.

Поєднання цих двох платформ дає змогу зіставити традиційні алгоритмічні підходи з контекстуально-адаптивними, спробувати оцінити вплив архітектури моделі на мовленнєвий результат та визначити специфіку перекладу в різних жанрових і функціональних умовах.

Ключовим методичним етапом стало використання інструментів автоматичного вирівнювання текстів (alignment) на рівні речень у *Sketch Engine*, що дало змогу сформувати верифіковану базу паралельних сегментів для пореченнєвого зіставлення та системного кількісного аналізу закономірностей переходу англійських дієслівних форм у номіналізовані конструкції української мови.

Методика ідентифікації та статистичного опрацювання міжмовних трансформацій була заснована на авторському обмеженні дослідницького поля. З-поміж можливих моделей номіналізації [15, с. 77] ми вибрали дві можливі: 1) перетворення англійських особових форм дієслова на українські субстантивні структури; 2) трансформація англійських неособових форм дієслова й утворених ними конструкцій в українські номінативні фрази (номіналізація за типом «неособова форма дієслова → номінативна фраза»).

Для об'єктивізації отриманих даних та порівняння перекладацьких стратегій Google Translate і ChatGPT було використано систему статистичних показників, а саме: абсолютну частоту, тобто сумарну кількість зафіксованих випадків номіналізації особових/неособових дієслів у кожному з корпусів перекладу; відносну частоту (на 10 тис), тобто нормалізований показник частотності на 10 тис слововживань, що дав змогу коректно порівняти інтенсивність процесів номіналізації у масивах даних різного обсягу та коефіцієнт категоріальної конверсії (номіналізації), під яким розуміємо відсоткове співвідношення номіналізованих одиниць

до загальної кількості повнозначних дієслів у тексті-оригіналі.

Опишемо отримані нами результати в межах кожної моделі. Обмеження дослідницького поля випадками перекладу англійського особового дієслова субстантивною конструкцією в українській мові зумовило застосування алгоритму двосторонньої фільтрації паралельних даних. Процедура виокремлення релевантних одиниць реалізовувалася за допомогою інструментарію *Parallel Concordance* у середовищі *Sketch Engine*. На першому етапі було здійснено екстракцію вихідних особових (фінітних) дієслівних форм за допомогою мови корпусних запитів (CQL) у вихідному англійському корпусі (Source Text). Для забезпечення повноти вибірки використовувався комбінований запит: ([tag=«VV[PZD]»] | [lemma=«will»] [tag=«VV»]), який дав змогу одночасно зафіксувати як синтетичні форми (теперішній та минулий часи), так і аналітичні конструкції з модальним оператором will. Такий підхід забезпечив фокусування на повнозначних дієсловах, що виступають головними носіями предикативності в тексті, виключаючи при цьому суто допоміжні елементи та нефінітні форми (інфінітив, герундій). На другому етапі до отриманого масиву було застосовано фільтр мови перекладу (Target Text), орієнтований на пошук граматичної категорії іменника [pos=«NOUN»]. Використання режиму відображення KWIC (Key Word In Context) дало змогу верифікувати кожен випадок міжмовної відповідності, вилучаючи випадкові збіги та фіксуючи фактичну заміну дієслівного предиката субстантивною групою.

Для детального аналізу міжмовної трансформації номіналізації у сформованих корпусах було здійснено порівняння оригіналу авторських колонок та їхніх машинних перекладів, виконаних за допомогою Google Translate і ChatGPT.

Загальна кількість tokenів у текстах становить 17 872 для оригіналу, 18 36 для перекладу Google Translate і 16 880 для перекладу ChatGPT. Кількість особових дієслів в оригінальному тексті дорівнює 626. Ретельний контекстуальний аналіз сформованих паралельних конкордансів дав змогу виокремити 57 випадків номіналізації особових дієслів у перекладі Google Translate і 24 випадки у перекладі ChatGPT.

Наведемо декілька прикладів. Так, у перекладі Google Translate фіксуємо: *Egan has reportedly visited the country since the war broke out, a red flag for the boycott movement* – *Повідомляється, що Іган відвідував країну з початку війни, що є червоним прапором для руху бойкоту*. В українському перекладі англійська дієслівна конструкція «the war broke out» із особовим дієсловом реалізована через номіналізацію у формі «початку війни», що дає змогу забезпечити синтаксичну компактність речення, узгодженість із нормами українського мовлення та підкреслити формально-описовий характер події, зберігаючи при цьому семантичну точність і наративний контекст оригіналу.

В іншому прикладі (GPT) *The strong and silent masculine image is often derided, but why?* – *Висміювання сильного й мовчазного маскулітного образу трапляється часто, але чому?* дієслово «is derided» у перекладі зазнало номіналізації («висміювання»). Це викликає певний смисловий зсув і акцентує увагу на самому образі, а не на дії, що його здійснює.

Узагальнені дані щодо наших спостережень подано в табл. 1. Як бачимо, відносна частота номіналізацій на 10 000 tokenів у Google Translate становить 31,09, тоді як у ChatGPT – 14,22. Коефіцієнт трансформації особових дієслів у іменники виявився значно вищим у Google Translate (9,1%) порівняно з ChatGPT (3,8%).

Таблиця 1

Статистичні показники номіналізації особових дієслів у системах МП

Показник кількісного аналізу	Оригінальний текст (The Guardian)	Google Translate (НМП)	ChatGPT (ВММ)
Загальна кількість tokenів	17 872	18 336	16 880
Кількість особових дієслів	626	—	—
Кількість випадків номіналізації	—	57	24
Відносна частота (на 10 тис)	351,94	31,09	14,22
Коефіцієнт номіналізації (%)	—	9,1%	3,8%

Отже, отримані кількісно-якісні результати дослідження номіналізації особових дієслівних форм дають змогу констатувати факт неоднакового ступеня інтенсивності номіналізації різними моделями МП. Нейронні машинні моделі (Google Translate) демонструють більшу схильність до конверсії дієслів у іменники, тоді як генеративні ВММ (ChatGPT) частіше зберігають дієслівну форму, обмежуючи номіналізацію.

Трансформація номіналізації англійських неособових форм дієслова була досліджена за схожим алгоритмом. Процес екстракції речень із неособовими формами був виконаний через SQL-запиту [tag=«V(VG|VN|BG|BN)»] | ([word=«to» & tag=«TO»] [tag=«VV»]) в англійській частині паралельного корпусу, що дало змогу виокремити інфінітивні конструкції, герундій та дієприкметники. На етапі верифікації було проведено аналіз кожного конкордансу для встановлення номіналізації. Загалом було зафіксовано 1 264 неособові форми дієслова, виявлені в оригінальному тексті видання «The Guardian». Ретельний контекстуальний аналіз паралельних конкордансів виявив 228 випадків номіналізації у Google Translate та 95 випадків у перекладі через ChatGPT.

Наведемо приклади, які залучалися до аналізу. Так у перекладі через Google Translate зафіксовано таку паралель: *More than 5,000 Dutch police officers had to be deployed to contain hundreds of Israeli fans – Понад 5000 нідерландських поліцейських нібито були залучені для стримування сотень ізраїльських уболівальників*. Тут простежується чітка зміна категоріального статусу лексеми: предикативна одиниця «to contain» трансформується у субстантивну «стримування». Така заміна забезпечує інформаційну компресію та адаптацію тексту до стилістичних норм української публіцистики, які тяжіють до вищої концентрації іменників порівняно з англійським дискурсом.

В іншому прикладі (Google Translate) *To understand* how that threatens northern Europe, look down at the top of a globe rather than at a map – Для розуміння того, яким чином це створює загрозу для Північної Європи, слід звернути увагу на верхню частину глобуса, а не на карту англійське дієслово «to understand» зазнало трансформації номіналізації (укр. «розуміння»). Така трансформація

дає змогу передати процес пізнання як іменник, відокремлюючи його від конкретного суб'єкта, підкреслити сам процес пізнання як об'єктивний та узагальнений, а не дію конкретного читача.

Явище номіналізації у прикладі *But living together through times of war and tension also demands empathy and effort from the rest of us... – Але спільне життя в часи війни й напруги також вимагає емпатії та зусиль від усіх нас...* полягає у морфосинтаксичній транспозиції, де англійська нефінітна форма дієслова (герундій) замінюється українським віддієслівним іменником. Ця трансформація супроводжується перебудовою синтаксичних зв'язків, оскільки англійська конструкція «living together» перетворюється на атрибутивну групу «спільне життя», де дієслівна ознака переходить у розряд предметності.

Процес номіналізації неособових форм дієслова у прикладі *Rebrand sappy old emotions as more acceptably masculine «political opinions» or «following Arsenal»... – Переіменуйте сентиментальні емоції на більш «прийнятні» з погляду маскуліності – скажімо, «політичні погляди» чи «вболівання за «Арсенал»* засвідчує заміну англійської неособової дієслівної форми «following» українською «вболівання». Під час перекладу відбувається категоріальна трансформація: дієслівна форма замінюється на віддієслівний іменник із суфіксом -ння, що переводить дію у площину опредметненої концепції.

Узагальнені результати наших спостережень щодо трансформації номіналізації неособових дієслів подано в табл. 2.

Таблиця 2
Статистичні показники номіналізації неособових дієслів у системах МП

Показник кількісного аналізу	Оригінальний текст (The Guardian)	Google Translate (НМП)	ChatGPT (ВММ)
Загальна кількість tokenів	17 872	18 336	16 880
Кількість неособових дієслів	1264	—	—
Кількість випадків номіналізації	—	228	95
Відносна частота (на 10 тис)	707,25	124,35	56,28
Коефіцієнт номіналізації (%)	—	18,04%	7,52%

Як видно зі статистичних показників, відносна частота номіналізацій на 10 тис токенів становить 124,35 у Google Translate та 56,28 у ChatGPT, а коефіцієнт номіналізації становить відповідно 18,04% та 7,52%. Таким чином, аналіз свідчить про значну різницю у способі реалізації номіналізації між двома системами машинного перекладу, що може відображати різні підходи до адаптації англійської синтаксичної структури під українську.

Висновки. Дослідження виявило, що явище номіналізації виступає одним із механізмів міжмовної транспозиції в англо-українському МП, проте, на нашу думку, його частота є обмеженою і не домінує у структурі перекладу. Статистичний аналіз показав, що для особових дієслів із 626 одиниць оригіналу Google Translate здійснив 57 трансформацій номіналізації (9,1%), а ChatGPT – 24 (3,8%). Із 1 264 неособових форм дієслів Google Translate номіналізував 228 випадків (18,04%), тоді як ChatGPT – 95 (7,52%). Отримані результати засвідчують відмінності у збереженні жанрової специфіки в перекладах Google Translate та ChatGPT. Генеративні ВММ виявляють вищу стилістичну

адаптивність у відтворенні колумністичного жанру. Нижчий рівень номіналізації у перекладах ChatGPT сприяє збереженню дієслівної динаміки й прагматичної напруженості авторського тексту, тоді як Google Translate демонструє тенденцію до стилістичної нейтралізації цих параметрів.

Виявлені випадки номіналізації, своєю чергою, підтвердили положення теорії міжмовної номіналізації як транспозиції, спрямованій на синтаксичну компактність та адаптацію процесуальних значень до українських норм субстантивності. Використання паралельних корпусів, інструментів *Sketch Engine* та контекстуальної фільтрації дало змогу зробити припущення про систематичні вияви міжмовної трансформації номіналізації, що створює методологічну основу для подальшого дослідження якості МП та оптимізації постредагування.

Перспектива досліджень убачається в розширенні корпусів різних жанрів, порівнянні архітектур ВММ та розробленні рекомендацій для оптимального балансу між граматичною точністю та стилістичною автентичністю перекладу.

Література:

1. Загнітко А.П. Мовний простір граматики : монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2018.
2. Іваницька Н.Б. Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика : монографія. Вінниця : СПД Главацька, 2011. 636 с.
3. Asscher Omri. The position of machine translation in translation studies. A definitional perspective. *Translation Spaces*. 2023. Volume 12, Issue 1. P. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.1075/ts.22035.ass>
4. Robert-Foley L. Experimental Translation: The Work of Translation in the Age of Algorithmic Production. Goldsmith Press, 2024. 254 p.
5. Moorkens Joss. The machine translator's visibility: A postphenomenological analysis of machine translation. *Translation Spaces*. Published online: 6 October 2025. DOI: <https://doi.org/10.1075/ts.23030.moo>
6. Zhao Yue-lan. A Study on C-E Translation of Nominalization in News Discourse from Grammatical Metaphor Perspective. *Journal of Literature and Art Studies*. 2025. № 15(8). P. 636–641. DOI: 10.17265/2159-5836/2025.08.005
7. LI Nian-nian. Analysis of Nominalization as a Translation Strategy in Scientific and Technical Texts. *Journal of Literature and Art Studies*. 2025, Vol. 15, No. 10. P. 781–785. DOI: 10.17265/2159-5836/2025.10.006
8. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ : Либідь, 1993. 365 с.
9. Juznic T. A contrastive study of nominalization in the systemic functional framework. *Languages in contrast*. 2012. № 12.2. P. 251–276.
10. Shibatani M. What is nominalization? Towards the theoretical foundations of nominalization. *Nominalization in languages of the Americas*. 2019. P. 15–24.
11. Biber D., Gray B. Nominalizing the verb phrase in academic science writing. *The Register-Functional Approach to Grammatical Complexity*. Routledge, 2021. P. 176–198.
12. Кузьміна К.А. Трансформація номіналізації в англо-українському та українсько-англійському напрямках перекладу : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2004. 18 с.
13. Недбайло К. Транспозиція частин мови в перекладі англійської мови на українську (на матеріалі художніх текстів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 32 с.
14. Іваницька Н.Б., Іваницька Н.Л., Нечипоренко В.О. Міжмовна транспозиція номіналізації у художньому дискурсі. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2021. № 9. С. 69–73.

15. Іваницька Н. Номіналізація в науковому дискурсі: перекладознавчий аспект. *Лінгвістичні студії*. 2022. Вип. 44. С. 75–86. DOI: <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2022.44.5>
16. Дужа-Задорожна М., Качур Я. Дослідження проблем машинного перекладу засобами багатомовних паралельних корпусів. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2024. № 210. С. 108–115. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-16>
17. Бондаренко К.Л., Бондаренко О.С. Корпусні технології у забезпеченні якості антропогенного та постредагованого машинного перекладу за локалізації аудіовізуальних проєктів. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Т. 1. Вип. 40. С. 203–210. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.40.1.32>
18. Іваницька Н.Б., Терещенко Л.Я. Корпусний підхід до виявлення фокалізаторів у романі Айріс Мердок «Пора Янголів». *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2025. № 1(127). С. 285–295. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2025.27.285-295>
19. Ivanytska N., Ivanytska N. Pragmatics of English and Ukrainian Parenthetical Words in Columnist Genre: a Comparative Study. *Alfred Nobel University Journal of Philology*. 2024. Issue 28. Volume 2. P. 197–214. DOI: [10.32342/3041-217X-2024-2-28-12](https://doi.org/10.32342/3041-217X-2024-2-28-12)
20. Корольова Т., Жмаєва Н., Колчар Ю. Постредегування під час машинного перекладу. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. 2020. Вип. 30. С. 101–119.
21. Ivanytska N., Koliassa O., Kovalevska T., Matsera O., Tetiana T. Analyzing the Possibilities of Implementation of AI and Social Networks in Teaching Foreign Language Students: Ukrainian Universities Case Study. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on ChatGPT*, April 2024. P. 306–318. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/ChatGPT.21>

References:

1. Zahnitko, A.P. (2018). *Movnyi prostir hramatyky [Language space of grammar] [monograph]*. Vinnytsia: Nilan-Ltd. [in Ukrainian].
2. Ivanytska, N.B. (2011). *Diieslivni systemy ukrainskoi ta anhliiskoi mov: paradyhmatyka i syntahmatyka [Verb systems of Ukrainian and English: paradigmatics and syntagmatics] [monograph]*. Vinnytsia: SPD Hlavatska, 636 p. [in Ukrainian].
3. Asscher, O. (2023). The position of machine translation in translation studies: A definitional perspective. *Translation Spaces*, 12(1), 1–20. DOI: <https://doi.org/10.1075/ts.22035.ass>
4. Robert-Foley, L. (2024). *Experimental Translation: The Work of Translation in the Age of Algorithmic Production*. Goldsmith Press, 254 p.
5. Moorkens, J. (2025). The machine translator's visibility: A postphenomenological analysis of machine translation. *Translation Spaces*. Published online 6 October 2025. DOI: <https://doi.org/10.1075/ts.23030.moo>
6. Zhao, Y.-L. (2025). A study on C-E translation of nominalization in news discourse from grammatical metaphor perspective. *Journal of Literature and Art Studies*, 15(8), 636–641. DOI: <https://doi.org/10.17265/2159-5836/2025.08.005>
7. Li, N.-N. (2025). Analysis of nominalization as a translation strategy in scientific and technical texts. *Journal of Literature and Art Studies*, 15(10), 781–785. DOI: <https://doi.org/10.17265/2159-5836/2025.10.006>
8. Vykhovanets, I.R. (1993). *Hramatyka ukrainskoi movy. Syntax [Grammar of the Ukrainian language: Syntax]*. Kyiv: Lybid, 365 p. [in Ukrainian].
9. Juznic, T. (2012). A contrastive study of nominalization in the systemic functional framework. *Languages in Contrast*, 12(2), 251–276.
10. Shibatani, M. (2019). What is nominalization? Towards the theoretical foundations of nominalization. *Nominalization in languages of the Americas* (pp. 15–24).
11. Biber, D., & Gray, B. (2021). Nominalizing the verb phrase in academic science writing. In *The Register-Functional Approach to Grammatical Complexity* (pp. 176–198). Routledge.
12. Kuzmina, K.A. (2004). *Transformatsiia nominalizatsii v anglo-ukrainskomu ta ukrainsko-anhliiskomu napriamkakh perekladu [Transformation of nominalization in English-Ukrainian and Ukrainian-English translation] [PhD thesis abstract]*. Kyiv, 18 p. [in Ukrainian].
13. Nedbailo, K. (2009). *Transpozitsiia chastei movy v perekladi anhliins'koï movy na ukrains'ku (na materialii khudozhnikh tekstiv) [Transposition of parts of speech in translation from English into Ukrainian: Based on literary texts] [PhD thesis abstract]*. Kyiv, 32 p. [in Ukrainian].
14. Ivanytska, N.B., Ivanytska, N.L., & Nechyporenko, V.O. (2021). Mizhmovna transpozitsiia nominalizatsii u khudozhnomu dyskursi [Interlingual transposition of nominalization in literary discourse]. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*, 9, 69–73. [in Ukrainian].

15. Ivanytska, N. (2022). Nominalizatsiia v naukovomu dyskursi: perekladovazhnychi aspekt [Nominalization in scientific discourse: A translation studies perspective]. *Linguistic Studies*, 44, 75–86. DOI: <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2022.44.5> [in Ukrainian].
16. Duzha-Zadorozhna, M., & Kachur, Y. (2024). Doslidzhennia problem mashynnoho perekladu zasobamy bahatomovnykh paralel'nykh korpusiv [Investigation of machine translation problems using multilingual parallel corpora]. *Scientific Notes: Philological Sciences Series*, 210, 108–115. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-16> [in Ukrainian].
17. Bondarenko, K.L., & Bondarenko, O.S. (2025). Korpusni tekhnolohii v zabezpechenni iakosti antropohennoho ta postrehedovanoho mashynnoho perekladu pry lokalizatsii audiovizual'nykh proektiv [Corpus technologies in ensuring the quality of anthropogenic and post-edited machine translation in audiovisual project localization]. *Zakarpattia Philological Studies*, 1(40), 203–210. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.40.1.32> [in Ukrainian].
18. Ivanytska, N.B., & Tereshchenko, L.Ya. (2025). Korpusnyi pidkhyd do vyivlennia fokalyzatoriv u romani Ayris Merdok «Pora Yangoliv» [Corpus-based identification of focalizers in Iris Murdoch's novel *The Sea, The Sea*]. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 1(127), 285–295. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2025.27.285-295> [in Ukrainian].
19. Ivanytska, N., Ivanytska, N. (2024). Pragmatics of English and Ukrainian Parenthetical Words in Columnist Genre: a Comparative Study. *Alfred Nobel University Journal of Philology*. Issue 28, Volume 2. P. 197–214. DOI: [10.32342/3041-217X-2024-2-28-12](https://doi.org/10.32342/3041-217X-2024-2-28-12)
20. Korolova, T., Zhmaieva, N., & Kolchag, Y. (2020). Postreheduvannia pry mashynnomu perekladi [Post-editing in machine translation]. *Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky: Linguistic Sciences: Collection of Scientific Works*, 30, 101–119. [in Ukrainian].
21. Ivanytska, N., Koliasa, O., Kovalevska, T., Matsera, O., & Tetiana, T. (2024). Analyzing the possibilities of implementation of AI and social networks in teaching foreign language students: Ukrainian universities case study. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on ChatGPT*, 306–318. DOI: <https://doi.org/10.24093/awej/ChatGPT.21>

Дата першого надходження статті до видання: 10.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 06.04.2026